

องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ในสังกัดโรงเรียนสาธิต
ระดับประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
The Components of Academic Leadership of Primary Demonstration
School Administrators under Rajabhat Universities

เพ็ญพักตร์ ภูศิลป์* ชวนชม ชินะตังกูร เสาวนีย์ กานต์เดชารักษ์ และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ และตรวจสอบความสอดคล้องของโครงสร้างองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสังกัดโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากความคิดเห็นของบุคลากรด้านวิชาการ โดยทำการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานวิชาการจำนวน 10 คน เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง ตามเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสังกัดโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนั้น ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาวิชาชีพครู 2) การกำหนดเป้าหมายและสร้างความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกัน 3) การกำกับติดตามและสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน 4) การพัฒนาบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน 5) การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน 6) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

* ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author)
e-mail: Phenphak3412@gmail.com

2. การตรวจความสอดคล้องระหว่างข้อความและนิยามตัวแปรในแต่ละข้อ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) พบว่า ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ (Content Validity Index : CVI) มีค่าเท่ากับ 0.856 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าตัวแปรที่ได้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสังกัดโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ โรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา

Abstract

The aims of this research are 1) to study academic leadership component of the administrators in demonstration elementary school of Rajabhat Institute University and 2) to investigate the consistency of the academic leadership component structure of the administrators in demonstration elementary school of Rajabhat Institute University with empirical data from the opinions of people. Concepts, theories, and research related of academic leadership were analyzed. The sample is ten experts and luminaries of academic administration. Research tool is structured in-depth interviews.

The results show that

1. Academic leadership of the administrators in demonstration elementary school of Rajabhat Institute University consists of six components: 1) teacher profession development 2) goal formulation and understanding of goal 3) monitoring and reflection of teaching 4) development of school environment and learning culture 5) Maintaining good relationships between teachers, students, parents and the community 6) using information technology

2. The content validity of item-objective congruence index (IOC) of questions and definitions of variables is 0.856. Therefore, the experts and luminaries have comment that the variables from the study are consistent and appropriate to the academic leadership component structure of the administrators in demonstration elementary school of Rajabhat Institute University.

Keywords : Academic Leadership, Primary Demonstration School

บทนำ

การจัดการศึกษาและการบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความต่อเนื่อง และมี ความทั่วถึง ถือเป็นแนวคิดหลักในการปฏิรูปการศึกษาและเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของประเทศไทย โดยเฉพาะการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนในวิชาที่สำคัญ เช่น วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) ซึ่งพิจารณาได้จากผลทดสอบทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (O-NET) และผลการสอบแข่งขันในระดับชาติและนานาชาติ ซึ่งเป็นผลมาจากความสามารถทางวิชาการของผู้เรียน ที่ได้รับการพัฒนาบนพื้นฐานความเข้มแข็งทางวิชาการของสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบการจัดการศึกษาที่มีส่วนในการทำให้แนวคิดและยุทธศาสตร์ดังกล่าวประสบผลสำเร็จได้ด้วยดี

และเมื่อก้าวถึงโรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ เราจึงต้องพิจารณาถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏอันเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีเป้าหมายการก่อตั้งเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏก่อตั้งอยู่ในหลายๆ จังหวัดทั่วประเทศ โดยมีการพัฒนาการจัดการศึกษามาจากวิทยาลัยครูหรือโรงเรียนฝึกหัดครู โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถานศึกษาที่กำเนิดคู่กันกับมหาวิทยาลัยราชภัฏมาตั้งแต่เริ่มเป็นวิทยาลัยครู ดังนั้นโรงเรียนสาธิตราชภัฏจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นโรงเรียนต้นแบบในการบริหารจัดการสถานศึกษาและเป็นต้นแบบในการจัดการเรียนรู้ที่มีความสำคัญยิ่งในท้องถิ่น เมื่อพิจารณาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2551 ของผู้เรียนเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนสาธิตในสังกัดของรัฐกับโรงเรียนสาธิตในสังกัดของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ร้อยละของนักเรียนที่เข้าสอบที่ได้คะแนนสูงกว่าขีดจำกัดล่างของคะแนนรวมของโรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีค่า ต่ำกว่าโรงเรียนสาธิตของรัฐเป็นส่วนใหญ่ ในวิชาหลักคือวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์เกือบทุกโรงเรียน โดยโรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏเกือบทั้งหมดมีค่าร้อยละของนักเรียนที่เข้าสอบ ที่ได้คะแนนสูงกว่าขีดจำกัดล่างของคะแนนรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2551) และเมื่อพิจารณาร่วมกับผลการจัดอันดับโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยมปี พ.ศ. 2553 - 2554 ที่พิจารณาลำดับโรงเรียนจาก แบบสอบถามนักเรียนระดับอนุบาล - ประถมศึกษา ปีที่ 1 ทั่วประเทศ จำนวนนักเรียนที่เข้าสอบแข่งขัน ผลการสอบแข่งขันเชิงวิชาการจากสถาบันต่างๆ การเข้าร่วมสอบและผลการสอบโอลิมปิกวิชาการ รางวัลชนะเลิศทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ในระดับนานาชาติของนักเรียนพบว่า มีโรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏเพียงแห่งเดียวที่ติดอันดับหนึ่งในสิบอันดับแรกในปี พ.ศ. 2554 จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงประเด็นปัญหาในเรื่องการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนสาธิต ในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ

เมื่อพิจารณาในด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานั้น เราจะพบว่าสมรรถนะและบทบาทของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการของโรงเรียน เนื่องจากหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นทั้งผู้ประสานงานจากกลุ่มบริหารงานด้านวิชาการลงสู่

ครูปฏิบัติการ และยังเป็นผู้ถ่ายทอดผลสะท้อนกลับจากครูผู้ปฏิบัติในเรื่องนโยบายการบริหารงานวิชาการ ไปสู่กลุ่มผู้บริหารตั้งที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาพื้นฐาน พ.ศ. 2544 อีกด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

การศึกษางานวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน (นริศ สวัสดิ์, 2550) โดยภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นส่วนหนึ่งของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (สุภัทรา วีระวุฒิ, 2554) อีกทั้งภาวะผู้นำทางวิชาการยังมีอิทธิพลทางตรงต่อแรงกดดันทางวิชาการ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์ (Jana Michelle Alig-Mielcarek, 2003) และพบว่าหัวหน้ากลุ่มสาระมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและการริเริ่มการปฏิบัติการใหม่ๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Berinderjeet Kaur, Beverly J. Ferrucci and Jack A. Carter, 2004)

การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการยังพบอีกว่าการกำหนดจำนวนองค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำทางวิชาการยังมีความหลากหลายเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษาตัวแปรองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสังกัดโรงเรียนสาธิต ระดับประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่ครอบคลุมอันจะส่งผลให้มีการพัฒนาค่าความสัมพันธ์ของที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยเฉพาะผลทางด้านวิชาการให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เกิดแนวทางในการบริหารงานโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารด้านวิชาการ ในสังกัดโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เหมาะสม
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารด้านวิชาการ ในสังกัดโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ กับผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา

กรอบแนวคิด

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสังกัดโรงเรียนสาธิต ระดับประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้ประกอบทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาวิชาชีพครู 2) การกำหนดเป้าหมายและสร้างความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกัน 3) การกำกับติดตามและสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน 4) การพัฒนาบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน 5) การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

เอกสารงานและวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Hallinger and Murphy (1985) ได้ศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการทางวิชาการ โดยการศึกษาพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาจำนวน 10 คน และการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องประสิทธิผลของโรงเรียน อีกทั้งยังศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและจากเอกสารข้อความที่ได้จากบันทึกการประชุมและการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน โดยกำหนดกรอบการศึกษาออกเป็น 3 มิติ คือ กรอบการกำหนดพันธกิจ ประกอบไปด้วย 2 ภารกิจ กรอบการบริหาร การสอน ประกอบไปด้วย 3 ภารกิจ และกรอบการส่งเสริมบรรยากาศของโรงเรียน ประกอบไปด้วย 6 ภารกิจ และได้ประเมินผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยเครื่องมือประเมินพฤติกรรมกรรมการบริหารงานด้านวิชาการ (The Principal Instructional Management Rating Scale) ต่อมา Murphy (1990) ได้ทำการสังเคราะห์ผลงานวิจัย วรรณกรรม เอกสารและข้อค้นพบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผล การปรับปรุงโรงเรียน การพัฒนาบุคลากรครู และการปรับเปลี่ยนองค์การสถานศึกษา ได้เป็นกรอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ 4 มิติ คือ มิติการพัฒนาพันธกิจและเป้าหมาย บริหารการจัดการศึกษา มิติการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ทางวิชาการ และมิติการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

McEwan (1998) ได้ศึกษาและทบทวนวรรณกรรม จนได้ข้อสรุปเป็นบันได 7 ขั้นสู่การมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพไว้ ดังนี้ 1) การสร้างเป้าหมายทางวิชาการและวิธีการนำไปปฏิบัติ และการทำให้บรรลุมาตรฐานทางวิชาการ 2) การเป็นที่ปรึกษาและแหล่งความรู้ทางวิชาการแก่บุคลากร 3) การสร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ 4) การสื่อสารวิสัยทัศน์และพันธกิจให้บุคลากรและนักเรียนได้ทราบ 5) การตั้งเป้าหมายสูง แต่สามารถบรรลุได้สำหรับบุคลากรและนักเรียน 6) การพัฒนาครูแกนนำ 7) การพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างนักเรียน บุคลากร และผู้ปกครอง Supovitz and Poglinco (2001) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ และได้สรุปพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ 7 ลักษณะ ดังนี้ 1) การตั้งความคาดหวังสูงเกี่ยวกับผลปฏิบัติการของนักเรียนถึงความรู้ที่ควรรู้ และความสามารถของนักเรียน 2) การมุ่งเน้นการอ่านออกเขียนได้ในเบื้องต้น 3) การมีหลักสูตรแกนกลาง ที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินชีวิต โดยกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียนขึ้นอยู่กับหลักสูตรแกนกลางนี้ 4) การมีเกณฑ์มาตรฐานในการประเมิน มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับมาตรฐานและหลักสูตรแกนกลาง และผลการประเมินสะท้อนกลับต่อครูและนักเรียนอย่างละเอียด 5) การจัดโครงสร้างที่มีการกระจายภาวะผู้นำ โดยมีผู้บริหารเป็นผู้ทำให้เกิดการประสานการใช้ประโยชน์จากโครงสร้าง การวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติการ 6) การสร้างเครือข่ายความปลอดภัย จัดตั้งเครือข่ายความปลอดภัยที่ช่วยให้นักเรียนบรรลุเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ 7) ความผูกพันและมุ่งมั่นต่อความเป็นครูมืออาชีพ ซึ่งสิ่งนี้จะช่วยให้ครูปฏิบัติงานเต็มความสามารถที่สอดคล้องกับมาตรฐาน

Alig-Mielcarek and Hoy (2005) ได้ศึกษาวิจัย และวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยได้ปรับจากแนวคิดของ Hallinger ได้เป็นรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการที่ประกอบไปด้วย 3 ประเด็นหลัก 1) การพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน 2) การพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน กำหนดเป้าหมายร่วมกัน

และสร้างความความเข้าใจในเป้าหมาย 3) การกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความความเข้าใจในเป้าหมาย กำกับติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน

ประสิทธิ์ เขียวศรี และคณะ (2548) ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้แบ่งมิติของภาวะผู้นำทางวิชาการออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารจัดการโรงเรียน 2) การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน 3) การบริหารตนเอง ทีมงาน และชุมชน ไกศิษฐ์ เบลรินทร์ (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 - 4 รวมทั้งทำการทบทวนวรรณกรรมทฤษฎีและงานวิจัย พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 - 4 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) องค์ประกอบหลักการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจการเรียนรู้ 2) องค์ประกอบหลักการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน 3) องค์ประกอบหลักการพัฒนานักเรียน 4) องค์ประกอบหลักการพัฒนาครู 5) องค์ประกอบหลักการสร้างบรรยากาศ การเรียนรู้

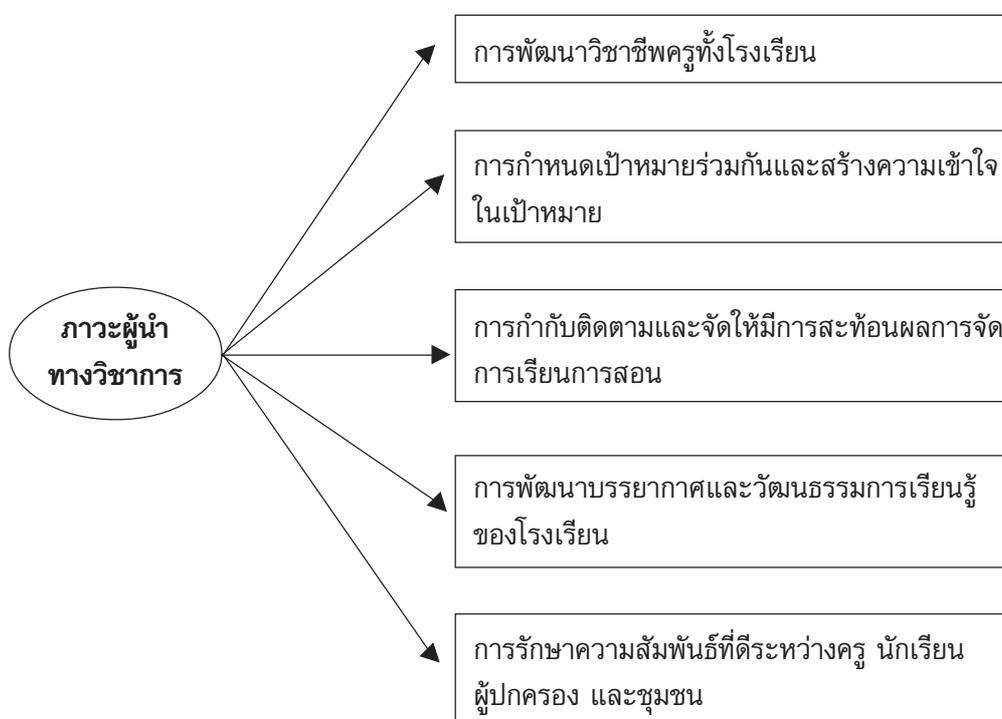
กมล ตราฐู (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล โดยศึกษากลุ่มผู้บริหาร รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ โรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สังกัดเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลที่ได้จัดแบ่งตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการออกเป็น 5 กรอบ คือ 1) กรอบการกำหนดทิศทางและนโยบาย 2) กรอบการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) กรอบการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร 4) กรอบการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ และ 5) กรอบการส่งเสริมคุณภาพนักเรียน

กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ (2553) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยกำหนดองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการออกเป็น 7 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบ ด้านมุมมองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร 2) องค์ประกอบด้านการประเมินผลนักเรียน 3) องค์ประกอบด้านการจัดโครงการด้านการรับเด็กพิเศษ 4) องค์ประกอบด้านการประเมินผล การสอนของครู 5) องค์ประกอบด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ 6) องค์ประกอบด้านการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการ 7) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ จากการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกคน เท่ากับ 0.001อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุภัทรา วีระวุฒิ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร คุณลักษณะความเป็นครู คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน นริศ สวัสดิ์ (2550) ได้ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยศึกษาในกลุ่มผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จินตนา ศรีสารคาม

(2554) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ว่า โดยแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การมีพื้นฐานความรู้ 2) บทบาททางวิชาการ และ 3) ทักษะการพัฒนางานวิชาการ ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวทำให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาได้

ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ และสรุปได้เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสังกัดโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบทฤษฎีของการวิจัย องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 - 2011 ประกอบไปด้วยนักทฤษฎี และผู้วิจัยหลากหลาย ดังนี้ Hallinger and Murphy (1985) **Bossert (1988)** Murphy (1990) **Krug (1992)** Weber (1996) McEwan (1998) **Blasé and Blasé (2001)** Lashway, Larry (2002) MacNeil, N. and others. (2003) Joseph Blasé (2004) Supovitz and Poglinco (2001) Alig-Mielcarek and Hoy (2005) Hoy and Hoy (2009) ประสิทธิ์ เขียวศรี และคณะ (2548) นริศ สวัสดิ์ (2550) ไกศิษฐ์ เปลรินทร์ (2552) กมล ทรายู (2553) กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ (2553) จำเนียร แจ่มอำพร (2553) สุภัทรา วีระวุฒิ (2554) และจินตนา ศรีสารคาม (2554)

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อการตอบแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) อย่างเจาะจง โดยใช้เกณฑ์การมีส่วนเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการ และการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิต ระดับประถมศึกษา ในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน ได้แก่ คณบดีคณะครุศาสตร์ 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 2 คน ครูสมาชิกในกลุ่มสาระ 3 คน และคณาจารย์ด้านการบริหารการศึกษา 2 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) จากการศึกษาและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการโดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

2. วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 คน ร่วมกับหลักการแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยทำการกำหนดรหัส แบ่งกลุ่มของข้อมูล จำแนกประเภทข้อมูล และกำหนดข้อความสำคัญขององค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสังกัดโรงเรียนสาธิต ระดับประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยพิจารณาความสอดคล้องของกลุ่มของข้อมูล เทียบกับแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นิยามตัวแปร และความสัมพันธ์ตามกรอบแนวคิดการวิจัย

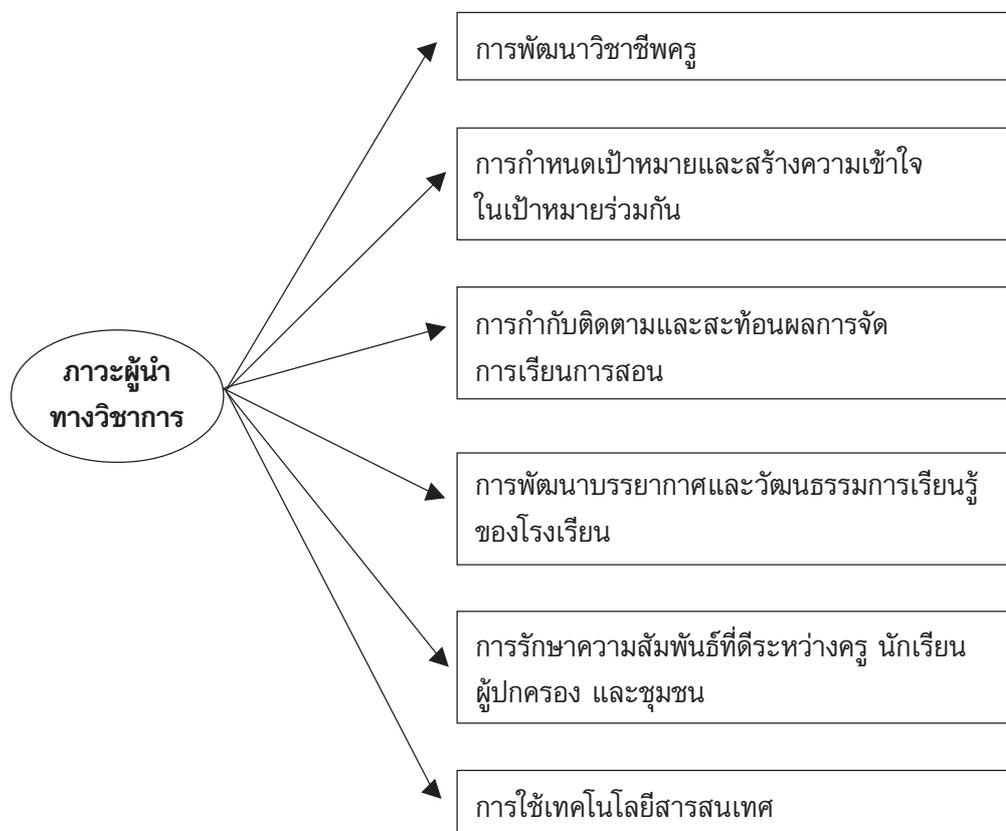
3. วิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการโดยข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการร่วมกับวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อสร้างแบบสอบถามในการเก็บข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาวะผู้นำ 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประเมินและวัดผล 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทย 1 คน รวม 5 คน เพื่อประมวลผลการประเมินรายข้อของ

ผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามตัวแปรในแต่ละข้อ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) พบว่า หาดชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ (Content Validity Index : CVI)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสังกัดโรงเรียนสาธิต ระดับประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ หลังจากวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการเบื้องต้นโดยข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการเบื้องต้นประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาวิชาชีพครู 2) การกำหนดเป้าหมายและสร้างความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกัน 3) การกำกับติดตามและสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน 4) การพัฒนาบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน 5) การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และเมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและไอทีจัดเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งเพิ่มเติมจากองค์ประกอบเดิมที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการร่วมกับวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสังกัดโรงเรียนสาธิต ระดับประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาวิชาชีพครู 2) การกำหนดเป้าหมายและสร้างความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกัน 3) การกำกับติดตามและสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน 4) การพัฒนาบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน 5) การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน 6) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและไอที ดังภาพที่ 2 และผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสังกัดโรงเรียนสาธิต ระดับประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามประเด็นและองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการร่วมกับวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 99 ข้อ

แผนภาพที่ 2 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสังกัดโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาวะผู้นำ 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประเมินและวัดผล 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทย 1 คน รวม 5 คน เพื่อประมวลผลการประเมินรายชื่อมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามตัวแปรในแต่ละข้อ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) พบว่า หาดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ (Content Validity Index : CVI) มีค่าเท่ากับ 0.856 แสดงว่าข้อคำถามในแต่ละข้อมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาสูง เนื่องจากผลการประเมินรายชื่อจากผู้ทรงคุณวุฒิมีความสอดคล้องกัน และได้มีการปรับกระทงข้อคำถามเป็น 65 กระถงคำถามพร้อมปรับข้อกระทงคำถามให้มีความชัดเจนมากขึ้น

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสังกัดโรงเรียนสาธิต ระดับประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ไปทดลองเก็บข้อมูลจำนวน 30 ชุด เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจำนวน 65 ข้อ โดยการทดสอบว่าแบบสอบถามแต่ละข้อมีความสัมพันธ์กับข้ออื่น ๆ ในฉบับเดียวกัน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.9930 แสดงว่า แต่ละข้อคำถามในแบบสอบถามมีความสัมพันธ์ระหว่างกันสูง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสังกัดโรงเรียนสาธิต ระดับประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านการพัฒนาวิชาชีพครู องค์ประกอบด้านการกำหนดเป้าหมายและสร้างความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกัน องค์ประกอบด้านการกำกับติดตามและสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน องค์ประกอบด้านการพัฒนาบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน องค์ประกอบด้านการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และองค์ประกอบด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและไอที ซึ่งสอดคล้องกับกรอบทฤษฎีของงานวิจัย โดยองค์ประกอบด้านการพัฒนาวิชาชีพครู พบว่าองค์ประกอบที่ได้สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ Hallinger and Murphy (1985), Murphy (1990), MacNeil, N. and others. (2003) และ กมล トラชู (2553) ได้เสนอไว้ว่าการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพของครูจะสามารถช่วยพัฒนาวิชาชีพครูได้ในส่วนหนึ่ง นอกจากนี้โกศิษฐ์ เพลรินทร์ (2552) ได้เสนอให้จัดโครงการพัฒนาบุคลากร และกัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ (2553) ได้เพิ่มเติมการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพอีกด้วย

ในส่วนความสอดคล้องขององค์ประกอบด้านการกำหนดเป้าหมายและสร้างความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกันพบว่า Krug (1992) ได้เสนอด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจในเป้าหมาย ไว้ว่าควรมีการกำหนดพันธกิจ และสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าใจ โดยไม่ตั้งเป้าหมายที่สูงเกินไปและไม่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กมล トラชู (2553), อ้อย สจิมรัมย์ (2554), Hallinger and Murphy (1985), Bossert (1988), Murphy (1990), และ Weber อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิตยา ฤทธิ์อินทร์ (2552)

ในส่วนความสอดคล้องขององค์ประกอบด้านการกำกับติดตามและสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอนพบว่า Weber (1996) Bossert (1988) และ Blasé and Blasé (2001) มีความเห็นสอดคล้องกันว่าการสังเกตการณ์สอนเป็นส่วนหนึ่งและมีความสำคัญในพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ นอกจากนี้ประสิทธิ์ เขียวศรี และคณะ (2548) และอ้อย สจิมรัมย์ (2554) มีความเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับการนิเทศผลการใช้หลักสูตร ประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

ในส่วนความสอดคล้องขององค์ประกอบด้านการพัฒนาบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนพบว่า Blasé and Blasé (2001) ได้เสนอว่าสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้การวิเคราะห์และวิพากษ์โดยใช้ข้อมูล มอบงานและอำนาจการตัดสินใจแก่ครู พัฒนาทักษะการสะท้อนความคิดเห็นแก่ครูนั้นสามารถส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Alig-Mielcarek และ Hoy (2005) และ โกศิษฎ์ เพลรินทร์ (2552) ซึ่งภัทรวดี อุ่นวงษ์ (2552) ได้เสริมว่าการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และการแสวงหาความรู้ใหม่มาปรับใช้ตลอดเวลาจะช่วยพัฒนาบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ได้ อีกทางหนึ่ง

ในส่วนความสอดคล้องขององค์ประกอบด้านการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพบว่า Bossert (1988) และ Lashway, Larry (2002) ได้เสนอว่าผู้นำทางวิชาการนั้นยังจะต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Murphy (1990), McEwan (1998), ประสิทธิ์ เขียวศรี และคณะ (2548) และ โกศิษฎ์ เพลรินทร์ (2552) ในเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ภาวิณี เสนาการ (2552) ที่เสนอให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในการวางแผน ดำเนินงาน และประเมินผลการจัดการศึกษาอีกด้วย

ในส่วนขององค์ประกอบด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและไอทีเป็นองค์ประกอบที่เพิ่มเติมขึ้นจากกรอบทฤษฎีของงานวิจัย ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ โดยพบว่าองค์ประกอบด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและไอทีของภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม (2556) ที่เสนอว่าความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีเป็นลักษณะของผู้นำ และสอดคล้องกับแนวคิดของ สุกัญญา ทองนาถ (2556) ที่กล่าวว่าสมรรถนะด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้มีความสำคัญสำหรับผู้ที่ประกอบวิชาชีพครู นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับร่างประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ... ตามมติคณะกรรมการคุรุสภาในการประชุมครั้งที่ 7/2555 ที่กำหนดสาระความรู้ และสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ในหมวด 2 ข้อ 3 (4) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนรู้อีกด้วย

องค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจะไปทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบโดยใช้การวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirm Factor analysis) และทดสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากความคิดเห็นของบุคลากรทั้งระดับบริหารและระดับปฏิบัติการในสังกัดโรงเรียนสาธิต ระดับประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กมล ตราชู (2553). *การพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาล. ปรินญาตุษฎฐิบัณฑิต, สาขาการบริหารการจัดการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.*
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *การศึกษา : การสร้างประชาคมอาเซียน 2558.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาพื้นฐาน พ.ศ. 2544.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ (2553). *องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. ปรินญาตุษฎฐิบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.*
- โกศิษฎิ เปลรินทร์. (2552). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปรินญาตุษฎฐิบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.*
- จินตนา ศรีสารคาม (2554). *การวิจัยและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปรินญาตุษฎฐิบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.*
- นิตยา ฤทธิอินทร์. (2552). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทรรศนะของครูในอำเภอหัวหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. ปรินญามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.*
- ประสิทธิ์ เขียวศรี และคณะ. (2548). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ
- ภาวิณี เสนาการ. (2552). *การดำเนินงานตามหลักการการบริหารโรงเรียนโดยไขโรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. ปรินญามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.*
- วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม. (2556). *การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรินญาตุษฎฐิบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, นครราชสีมา.*

- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2551). *ผลการสอบ O-NET ช่วงชั้นที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2551*.
www.niets.or.th
- สุกัญญา ทองนาค. (2556). *การพัฒนาแบบทดสอบวัดสมรรถนะนักศึกษาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ตามมาตรฐานวิชาชีพครูที่มีการตรวจให้คะแนนแบบพหุภาค*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภัทรา วีระวุฒิ. (2554). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, นครราชสีมา.
- สิริราณี วสุภัทร. (2551). *ภาวะผู้นำทางวิชาการและสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Alig-Mielcarek, Jana M., & W. K. Hoy. (2005). *A Theoretical and Empirical Analysis of The Nature, Meaning, and Influence of Instructional Leadership*. The Ohio State University. Retrieved January 15, 2011 from <http://72.14.235.104/search?q=cache:P2iwpAZ4GAwJ:www.coe.ohio-state.edu>
- Blasé and Blasé. (2001). *Empowering Teachers : What Successful Principals Do*. Thousand Oaks, CA : Corwin Press.
- ullan, M. (2000) *Educational Leadership*. San Francisco, CA : Jossey-Bass.
- Bossert, S. T. (1988). *School effects. Handbook of research on educational administration*, 341-352.
- Berinderjeet Kaur, Beverly J. Ferrucci and Jack A. Carter. (2004). Department heads' perceptions of their influence on mathematics achievement in Singapore and the United States. *The International Journal of Educational Management*, Volume 18 · Number 2 · 2004 · 93-99.
- Cotton, K. (2003). *Principals and Student Achievement: What the Research Says* : ERIC.
- Hallinger, P., & Murphy, J. (1985). Assessing the instructional leadership behavior of principals. *Elementary School Journal*, 86(2), 217-248.
- Jana Michelle Alig-Mielcarek. (2003). *A Model of School Success : Instructional Leadership, Academic Press, and Student Achievement* (Dissertation for the Degree of Doctor of Philosophy in the Graduate School, Ohio State University) (UMI Number : 3093620)

- Krug, S. E. (1992). Instructional Leadership : A Constructivist Perspective. *Educational Administration Quarterly*, 28(3), 430-443.
- Lashway, L. (2002). *Developing instructional leaders* (ERIC Digest No. 160). Eugene, OR : ERIC Clearinghouse on Educational Policy and Management. Retrieved January 18, 2005, from ERIC database. (ERIC No. ED466023)
- McEwen, N. (1998). Satisfaction with Education in Alberta. *Alberta journal of educational research*, 44(1), 20-37.
- MacNeill, C. N., R. F. Cavanagh, and S. Silcox. 2003. "Pedagogic principal leadership." *Management in Education* (17) (4): 14-17 (4). http://espace.library.curtin.edu.au:80/R?func=dbin__jump__full&object__id=117245
- Murphy, J. (1990). Principal instructional leadership. In P. W. Thurston & L. S. Lotto (Eds.), *Advances in educational administration* : Vol. 1, Part B. Changing perspectives on the school(pp. 163-200). Greenwich, CT : JAI Press.
- Supovitz, J.A., & Poglinco, S.M. (2001) *Instructional Leadership in a Standard-based Reform*.

ผู้เขียน

นางสาวเพ็ญพัทธ์ ภูศิลป์

นักศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยคริสเตียน

e-mail: phenphak3412@gmail.com